

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๒๑/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๕๔

วันที่ ๑๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ มาตรา ๖๐ มาตรา ๗๑ ประกอบมาตรา ๔๐ (๑) (๓) มาตรา ๘๑ (๑) (๒) มาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง หรือไม่

ศาลอาญาตั้งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายสมาน ศรีงาม กับพวกรวม ๒ คน) ในคดีอาญา หมายเลขแดงที่ อ. ๘๘๗/๒๕๕๔ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

นายสมาน ศรีงาม กับพวกรวม ๒ คน ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๐ เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง กระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๑ นายวสิน ธีรเวชญาณ ที่ ๒ เป็นจำเลย ต่อศาลอาญา โดยกล่าวหาว่า จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยจำเลยที่ ๒ เป็นข้าราชการระดับ เอกอัครราชทูต ขณะเกิดเหตุปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการจัดการเขตแดนไทย-กัมพูชา (เจบีซีฝ่ายไทย) ได้กระทำความผิดในการเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้ถูกใช้ ให้นำ เอ็ม โอ ยู ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นโมฆะไปใช้ ร่วมกับคณะรัฐมนตรีทั้งชุดในอดีตและชุดปัจจุบัน อันเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง

ศาลอาญาพิพากษาว่า โจทก์ทั้งสองมิใช่ผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงอันเนื่องมาจากการกระทำของจำเลยทั้งสอง โจทก์ทั้งสองในฐานะส่วนตัว จึงมิใช่ผู้เสียหายตามกฎหมายที่จะมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) พิพากษายกฟ้อง

โจทก์ที่ ๑ ยื่นอุทธรณ์พร้อมแสดงเหตุผลเพื่อขอให้ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า สิทธิฟ้องคดีอาญาของโจทก์ที่ ๑ เกิดจากการปฏิบัติหรือการละเว้นปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของจำเลยที่ ๒ ซึ่งกระทำการในตำแหน่งประธานคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา โดยใช้ เอ็ม โอ ยู ๒๕๔๓ ซึ่งมีได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา หรือละเว้นการดำเนินการให้มีการนำ หรือใช้ เอ็ม โอ ยู ๒๕๔๓ ที่มีชอบด้วยรัฐธรรมนูญไปบังคับใช้ทำให้ประเทศไทยเสียดินแดนจึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิของโจทก์ที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ การที่ศาลอาญาพิพากษาว่า โจทก์ที่ ๑ มิใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) และไม่มีอำนาจฟ้อง นั้น บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๗๑ ประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึง มาตรา ๒๘ มาตรา ๔๐ (๑) (๓) มาตรา ๘๑ (๑) (๒) (๓) มาตรา ๑๗๕ มาตรา ๑๘๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) บัญญัติคำว่า “ผู้เสียหาย” หมายความว่าถึงบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) จึงขัดรัฐธรรมนูญเนื่องจากคำว่า “ผู้เสียหาย” ไม่รวมถึงบุคคลหรือประชาชนผู้ได้รับการกระทบกระเทือนสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ อันได้แก่สิทธิฟ้องบุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๖๐ และมาตรา ๗๑ ย่อมตกเป็นโมฆะ ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๑ (๓)

คำพิพากษาของศาลอาญาที่ว่า โจทก์ทั้งสองในฐานะส่วนตัวไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย นั้น โจทก์ที่ ๑ เห็นว่า ความเห็นของศาลอาญาไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรมและขัดต่อสิทธิที่โจทก์ที่ ๑ ได้รับความคุ้มครองให้มีความเสมอภาคกันในทางกฎหมายในการดำเนินคดีอาญากับทุกคนที่กระทำความผิดอาญา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง กล่าวคือ ประชาชนทั้งประเทศล้วนเป็นผู้เสียหาย ในฐานะที่เป็นผู้เสียหายให้กับรัฐ ดังนั้น โจทก์ที่ ๑ ในฐานะบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองย่อมมีความชอบธรรมที่จะใช้สิทธิเป็นโจทก์ฟ้องคดีนี้ได้

โจทก์ที่ ๑ จึงยื่นคำโต้แย้งต่อศาลอาญาเพื่อขอให้ส่งความเห็นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) ที่นิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง ควรเพิ่มคำว่า “ทั้งนี้ให้รวมถึงบุคคลหรือประชาชน ทุกคนที่ได้รับการกระทบกระเทือนสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด” โดยเฉพาะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๗๑ เพื่อไม่ให้เป็นการเสียสิทธิหรือถูกจำกัดสิทธิอันจะเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๗๑ ประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ (๑) (๓) มาตรา ๘๑ (๑) (๒) มาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

ศาลอาญาพิจารณาแล้วเห็นว่า โจทก์ที่ ๑ อ้างว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) ต้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ประกอบกับยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องดังกล่าว จึงส่งคำโต้แย้งของโจทก์ที่ ๑ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำโต้แย้งดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น

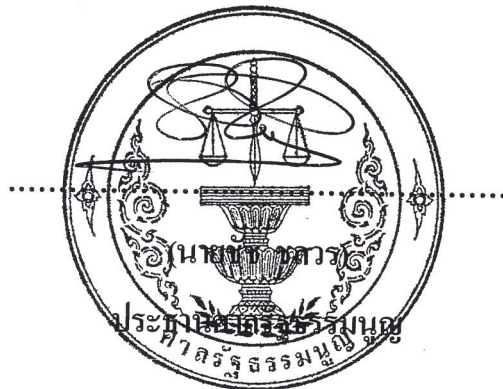

- ๔ -

ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ในระหว่างนั้น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่โจทก์ที่ ๑ ยื่นคำโต้แย้งว่า บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) ที่นิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ โดยเห็นควรให้เพิ่มคำว่า “ทั้งนี้ ให้รวมถึงบุคคลหรือประชาชนทุกคนที่ได้รับการกระทบกระเทือนสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด” ในมาตรา ๒ (๔) เป็นกรณีขอให้เพิ่มถ้อยคำลงไป ในนิยามศัพท์ มิใช่เป็นการโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ที่จะเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๕ -

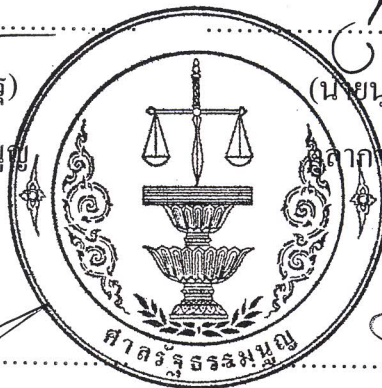
(คำสั่งที่ ๒๑/๒๕๕๔)

(นายจรูญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล ไชกอรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายณรงค์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ